

соціальних, соціально-демографічних груп, вважаємо за доцільне під час виокремлення та аналізу основних напрямів удосконалення правового виховання, вказані завдання правового виховання взяти за «відправну точку». Основними напрямками удосконалення правового виховання молоді визначити: 1) створення обґрунтованої державної політики у сфері правового виховання; 2) розробку та прийняття на загальнодержавному та регіональному рівнях Концепції організації і здійснення правового виховання молоді; 3) розвиток сімейного правового виховання; 4) створення багатоступеневої системи правової освіти; 5) підвищення якості правової інформації, яка пропагандується через засоби масової інформації як друковані, так і аудіовізуальні, в тому числі електронні; 6) структурування правового інформаційно-комунікативного простору.

Список використаних джерел

1. Правосвідомість і правова культура як базові чинники державо-творчого процесу в Україні: монографія / [Герасіна Л. М., Данильян О. Г., Дзьобань О. П. та ін.] Х. : Право, 2009. 352 с.
2. Аксьонова О. М. Інформаційно-комунікаційна модель правового виховання сучасної молоді / О. М. Аксьонова // Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого». №4 (18). 2013. С. 162–164.

Фурса О.О.

*студент Навчально-наукового інституту права імені князя Володимира Великого ПрАТ «ВНЗ МАУП», м. Київ
Науковий керівник: Талах А.М., доцент*

ДЕРЖАВА І РЕЛІГІЙНІ ОРГАНІЗАЦІЇ: ІСТОРИКО-ПРАВОВІ ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Держава і релігійні організації за історію людства мали досить непрості відносини. Але в усі часи і релігія, і держава, і право, крім інших якостей і функцій, виступали і виступають потужним регулятором людської поведінки, а релігійні організації і держави - організаційними формами, в яких така поведінка проявлялася.

Сучасна релігійна організація являє собою багатовимірне і різностороннє соціальне явище, що охоплює найрізноманітніші утворення: від потужних ієрархічно організованих структур зі своїми правовими системами, які по силі або впливу можуть перевершувати деякі держави або, як у випадку з Ватиканом, бути державами, так і невеликі громади, чия релігійна активність незначна і не виходить за рамки сім'ї, малої групи.

Релігійні організації є невід'ємним елементом соціальної структури сучасного суспільства. Існування релігійно орієнтованих колективних утворень характерно для самих різних за своїм ставленням до релігії країн. Навіть в тих з них, де релігія розглядається як соціально небезпечне явище, існування таких організацій неминуче, хоча вони можуть не визнаватися або переслідуватися державною владою, а у деяких країнах релігія і релігійні організації замінюють, по суті, право і державу або використовують їх як інструменти реалізації політичної релігійної влади.

Тому саме визначення меж законодавчого регулювання діяльності релігійних організацій дозволяє визначити специфіку діалогу між державою та релігійними організаціями, розкрити можливості реалізації прав церкви, а також виділити основні тенденції, що характерні для трансформації правових норм вітчизняного законодавства стосовно релігії. Сьогодні невтручання держави у справи релігійних організацій, дотримання релігійно-світоглядної нейтральності вже не є правилом, а з боку релігійних конфесій, іноді відчутні політичні спекуляції. Деструктивний вплив політики на духовну складову культури є помітним, таким, що руйнує моральність. Сучасні віруючі в більшості своїй не є відстороненими від суспільного життя, політичний нейтралітет церкви залишається у минулому.

Звертаючись до правових питань такого впливу, слід зауважити, що держава використовує найрізноманітніші правові інструменти: вона може домовлятися з релігійними структурами або притягувати їх до відповідальності, може сприяти їх діяльності шляхом звільнення від податків або погоджувати свої рішення з релігійними лідерами.

Разом з тим, сучасні держави можуть зовсім по-різному ставитися до релігії і релігійних організацій: від боротьби з нею до всеохоплюючої

співпраці і навіть делегування релігійним організаціям деяких державних функцій. Погоджуємось з тим, що держава ще довгий час буде мати справу з релігією і її різними проявами, в тому числі і з релігійними організаціями, вступаючи з ними в різноманітні, включаючи правові відносини, регулюючи їх діяльність за допомогою саме правових інструментів.

У наукових роботах про поняття, методи, механізми взаємовідносин держави і релігійних організацій має місце відсутність єдності, розуміння цих феноменів, а відповідно - термінології. Нерідко під однаковими назвами розглядаються різні за обсягом і змістом поняття. Це, в свою чергу, породжує проблему розробки механізмів управління.

На сьогодні все ще існують численні труднощі (а іноді неможливість) юридичного визначення релігії - як в національному законодавстві, так і в міжнародно-правових актах. Це викликає складнощі, з якими стикаються юристи, оскільки юриспруденція об'єктивно не в силах нормативною, формально-логічною мовою описати багатовимірні релігійні поняття, в основі яких лежать найрізноманітніші характеристики. Особливо важливо це для тих держав або тих правових систем, де основним джерелом права є нормативно-правовий акт, оскільки він з самого початку задає параметри, яких повинні дотримуватися всі учасники суспільних відносин.

Україна поліконфесійна держава - на сьогодні в Україні згідно статистичних даних близько 240 діючих релігійних організацій.[1] Поліконфесійність має свої як позитивні властивості: можливість налагодити конструктивний діалог щодо складних спірних питань між різними конфесіями, заснований на толерантності і терпимості один до одного, так і негативні фактори: спори щодо розподілу культових споруд і майна, забезпечення однакового ставлення держави до різних конфесій, наявність цілого ряду законодавчих та нормативно неврегульованих питань міжконфесійних відносин.

Відмітим, що останнім часом деякі негативні тенденції набрали обертів - політизація деяких релігійних організацій, втручання політичних складових у внутрішньо-церковні відносини, і саме головне, незавершені спори щодо єдності православ'я. [2]

Необхідність удосконалення українського законодавства про релігійні організації (об'єднання, громади) та гарантії реалізації свободи совісті та віросповідання пов'язана, перш за все, з розробкою нормативно-правової бази орієнтованої на широке партнерство між державою і релігійними організаціями в різних сферах, будь то соціальна робота, охорона здоров'я, освіта та виховання молоді, профілактика правопорушень, відродження національної культури. При підготовці нормативно-правових актів, які зачіпають діяльність конфесій, важливо враховувати позицію і інтереси останніх, а також залучати представників релігійних організацій до участі в нормотворчій діяльності, що сприятиме розвитку правової бази інститутів громадянського суспільства в цілому.

Таким чином, для вдосконалення та оптимізації державно-релігійних відносин можна визначити наступні напрямки: вдосконалення законодавства; розгляд церкви як інституту громадянського суспільств; розвиток участі конфесій у вирішенні соціальних проблем; активізації ролі держави в процесі забезпечення релігійних прав громадян; врегулювання правового статусу релігійних навчальних закладів та осіб, які там навчаються; побудова відносин держави і церкви на основі вимог принципу верховенства права; посилення заходів з протидії релігійному екстремізму (боротьба з тоталітарними сектами та вченнями, проявами релігійної нетерпимості та міжконфесійної ворожнечі і т.п.).

В результаті зростання духовної свободи та патріотизму населення України останнім часом, ми маємо природне підвищення рівня релігійності населення, як результат, збільшення кількості діючих у країні релігійних організацій та посилення впливу релігійних структур на державно-правові процеси.

Історико-культурна традиція православ'я України надзвичайно потужна і органічно поєдналась з сьогоденною релігійною лінією особливого вшанування цього напрямку християнства, свідченням чому є єднання українського суспільства, відповідних релігійних організацій і держави в отриманні Томосу про автокефалію Православної церкви України.

Список використаних джерел

1. Дані Департаменту у справах релігій та національностей Міністерства культури України. Режим доступу:// https://risu.org.ua/ua/index/resources/statistics/ukr_2018/70440
2. Краснопольська Т.М. Механізм взаємодії церкви та держави в Україні: характеристика основних елементів. Режим доступу: // https://dspce.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/Краснопольська%20APP_55-26.pdf?sequence=1&is

Харланова А.С.

*студентка історико-юридичного факультету
Херсонського державного університету, м. Херсон
Науковий керівник: Томіліна Ю.Є., ст. викладач*

ІНСТИТУТ МИРОВИХ СУДДІВ ЗА СУДОВОЮ РЕФОРМОЮ 1864 Р.

Проведення судової реформи 1864 р. є унікальним досвідом реформування судової системи, здійснення багатопланових і масштабних перетворень, вирішення фундаментальних питань у кризові моменти розвитку держави, що не втрачає актуальності і в наш час. Нові судові статuti, затверджені указом імператора Олександра II 20 листопада 1864 р. [1], передбачали кардинальну зміну дореформеного правосуддя: введення принципів всестановості, змагальності, публічності процесу, незалежності та незмінюваності суддів, відокремлення суду від адміністрації. Вводилися нові форми відправлення судочинства – суд присяжних засідателів і мирові судді, з'явилися інститути присяжних повірених, судових приставів, нотаріату.

Вирішальним кроком на шляху до створення нового суду стало запровадження діаметрально протилежної дореформеній системі судоустрою організації судових органів. Після 1864 р. судоустрій Російської імперії був структурно представлений двома незалежними одна від одної системами судових органів при верховенстві вищої наглядової інстанції – Сенату: системою мирових судових установ (мирові судді і з'їзди мирових суддів) та системою коронних судових установ (окружні